

Vonalkódos rönkazonosítás a Nyírer-dô Rt.-nél

Napjainkban, az informatika áttörő erejű forradalmát éljük. Segíti életünket, de leginkább a mindennapi munkánkat. Más ágazatban (nem az erdészetben) dolgozókat bizonyára alaposan meglepné, hogy kerületvezető erdészeinknek milyen mennyiségű manuális adatfeldolgozási és kiértékelési munkát kell (nagy részben a tő mellett) elvégezni.

Az elmúlt 8–10 év alatt jelentősen megváltozott az erdők kezelési szerkezete. A tulajdonosok számára a hatékonyság és a költségtakarékosság vált elsődleges szemponttá. A ma erdőtulajdonosának a faanyag értékének pontos számbavétele, azonosítása, mozgásának gyors lekövetése nélkül nincs termelési és értékesítési biztonsága. A legértékesebb törzsrész (rönk) egyedi nyilvántartása mind szakmai, mind vagyonszámbiztonsági szempontból időszerűvé vált. Ezen elvárásoknak a terepi munka során is, csak korszerű megoldások alkalmazásával lehet eleget tenni. Ezt a feladatot nekünk is meg kellett oldanunk. A megvalósításhoz a Vonalkód Rendszerházat kértük fel együttműködésre.

A VRH Kft. és a Nyírer-dô Rt. kapcsolata az 1998-as évben kezdődött el. Ekkor még csak az általános célok és az esetleges együttműködés lehetőségének megfogalmazása történt meg. Célkitűzésünk az volt, hogy a kerületvezető erdészeink számára a faanyag számbavételezése, mozgásának nyomon követése könnyebb, gyorsabb és hatékonyabb legyen.

A tényleges munka a Nyírlugosi Erdészethél vette kezdetét. Az erdészettel kapcsolatban fontos megjegyezni a következőket:

- 1999. január 1-jével alakult, korábban ÁG.-i és más erdészeti területek összevonásával,
- területe közel 6000 ha,
- melyen a gazdálkodás minimális létszámú szakmai és adminisztrációs háttérrel működik,
- 6 kerületvezető erdészünk van, melynek eredménye a közel 1000 ha-os átlagos kerületnagyság.

Ekkora átlagos kerületnagyság alföldi viszonyok között meglehetősen magasnak számít, hiszen főleg rövid vágásfordulójú, intenzív művelést igénylő akácosok, nemes nyárasok jelentik állo-

mányaink zömét. Az így működő modell-erdészethelnek nem lehet célja, hogy erdészeink figyelmét elvonjuk a valóban hatékony szakmai munkát igénylő erdőkezelésről a mindennapi, ill. a hóvégi elszámoláskor szükségszerű összeadási és kivonási műveletek miatt, melyek, valljuk be, legtöbbször hibával terheltek. Így könnyű belátni, hogy erdészeink számára a már több évtizede alkalmazott adminisztrációs munka korszerűsítése időszerűvé vált.

Napjaink fontos célja, hogy erdészeink a rájuk bízott 1000 ha gondos gazdája legyen, melyért erkölcsi és anyagi felelősséget vállal. Ezt pedig csak hatékony jelenlétével érheti el.

Az 1999-es és a 2000-es év a közös fejlesztés és az egy kerületre kiterjedő próbaüzem időszaka volt. Több szakmai napon erdőmérnökök, erdészek, informatikusok mondták el a bevezetni kívánt rendszerrel kapcsolatban a véleményüket. Igyekeztünk a fejlesztési időszakra a legaprólékosabb szakmai igényeket is kielégítő célokkal, javaslatokkal előállni. Ezek tételes felsorolását mellőzném, sőt lehetetlen is lenne. Csúpan néhányat emelek ki:

- a rendszer nem számítógépes szakembereknek készül, tehát a programnak egyszerűnek, felhasználóbarátnak kell lennie,
- a terepi adatgyűjtő, nyomtató bírja az időjárás szélsőségeket, kezelése könnyű legyen,
- a vonalkódot hordozó műanyag

címke anyaga, rögzítése szintén időtálló legyen.

Egyetértettünk abban, hogy végleges célunkat csak akkor érjük el, ha a rendszert valamennyi választékra kiterjesztjük, az erdészek által követendő bizonylati rendet teljes mértékben felöleli és a tárolt, ill. mentett adatoknak a könyvelési rendszerünkkel kompatibilisnek kell lennie, valamint legyen meg a rendszer fejleszthetősége. Ezen elvárásaink teljesülése esetén eljutunk az erdészethel még nemigen alkalmazott elektronikus raktárkönyv fogalmához. Fontos kiemelni, hogy elsődleges célunk továbbra is az értékaanyag (rönk, kivágás) naprakész, pontos, egyedi nyomon követése. Ez utóbbi célunk szervesen illeszkedik a Nyírer-dô Rt.-nél bevezetett ISO 9002 minőségbiztosítási és az FSC eredettanúsítási rendszerekhez, hiszen a vonalkód egyértelműen azonosítja a rönköt a kitermelés helyétől a felhasználásig.

2001. január 1-jétől valamennyi kerületben vonalkódos felvétellel történik a rönk és kivágás azonosítása. Az új rendszer bevezetését a kezdeti nehézségek ellenére valamennyi erdészünk szívesen fogadta, hiszen az adminisztrációs munka terén jelentős könnyebbiséget jelent. Sőt bebizonyosodott, hogy nem szükséges 4–5 fő központi adminisztrációs munkaerőt foglalkoztatni. Bármilyen szoftver probléma könnyen kiküldhető volt, hiszen a sorszámot is tartalmazó vonalkóddal az egyedi felvéte-

lezés az eddig megszokott módon tör-
ténthetett. A szoftver problémái közül
említést érdemel:

- az adatgyűjtő kezelésének pontat-
lansága miatti programzavar,
- nyomtatási nehézségek,
- lassú faanyagkiadás.

A rendszer további fejlesztésére is
határozott elképzeléseink vannak. Az
informatikusok megvalósíthatónak
tartják azt az igényt, miszerint a terepi
adatgyűjtő faállományok élőfakész-
letének meghatározásánál is eredmé-
nyesen alkalmazható lenne, sőt telefo-
nos kapcsolat segítségével az adatok
tetszés szerinti időpontban továbbítha-

tók akár a Nyírerdő Rt. központi rend-
szeréhez.

Elmondható, hogy a rendszer műkö-
dik, fejlesztési stádiuma megfelel eddigi
céljainak. Jelenleg a többi csoporto-
san köbözendő választékokra is kiterje-
dő szoftverfejlesztés van folyamatban.

Még ez évben megkezdjük Bakta-
lórántházi Erdészetünk felszerelését a
szükséges technikai eszközökkel és a
betanítás után, legkésőbb a 2002. év
elején, megkezdődik a rendszer üzem-
szerű használata ennél az erdészetünk-
nél is. Ezzel egy időben a Vonalkód
Rendszerház Kft. megkezdte a rendszer
kereskedelmi forgalmazását.

Összefoglalás

A faanyag számbavételét havi rend-
szerességgel ma már nem lehet tartani.
A piaci igényeknek való megfele-
lés naprakész készletismeretek nélkül
lehetetlen. A számbavétel és a leszá-
molások gyakoriságának növelésével
viszont kerületvezetőink tő melletti
irányítási munkája szinte lehetetlenné
válk. Így több, mint kötelességünk a
manuális munkák egyszeri, időtakaré-
kos és pontos elvégzésének eszköz-
rendszerét kifejleszteni és kézbe adni.

Kép és szöveg: **Ivanczi József** (VRH)
Szalacsi Árpád (Nyírerdő Rt.)

Vállalkozói erdőgazdálkodás

Általános szakmai vélekedés szerint
erdőgazdálkodásunk vállalkozók által
nyújtott szolgáltatások igénybevételén
alapul. E sommás megállapítás viszont
az eszközpark tulajdoni és üzemeltetési
viszonyainak (1. és 2. sz. melléklet)
vizsgálata alapján nem helytálló, a kép
ennél sokkal árnyaltabb.

A Nyugat-Magyarországi Egyetem
Géptani Tanszéke az elmúlt évben meg-
kísérelte összeállítani az erdőgazdálko-
dás gépkataszterét. E felmérés húsz rész-
vénytársaságra, a velük kapcsolatban áll-
ló vállalkozói körre, valamint az elérhe-
tő, géppel rendelkező magántulajdonú
erdőgazdálkodókra terjed ki. E felmérés
bázisa olyan széles, hogy annak alapján
biztonsággal állítható az, hogy a tulajdo-
ni és üzemeltetési viszonyok felmérés
szerinti aránya a teljes eszközállományra
nézve is elfogadható pontosságú.

Az 1. sz. melléklet az összes gép
megoszlását mutatja be tulajdonlás és
üzemeltetés szerint. Ennek alapján
megállapítható, hogy az állami tulajdo-
nú részvénytársaságok az összes esz-
köz 44 százalékát birtokolják, és ebből
42 százalékot saját maguk üzemeltet-
nek. (Az olcsó motorfűrészek nélkül e
mutatók 55 és 52 százalék.)

A 2. sz. melléklet a nagy értékű esz-
közök megoszlását mutatja be tulajdon-
lás és üzemeltetés szerint. A felmérés
alapján – a teljesség igénye nélkül –
többségében e kategóriába tartoznak a
nyugati gyártmányú univerzális trakto-
rok, tuskókiemelő és forgácsoló gépek,
nehéz tárcsák, egyes csemetekerti gép-
sorok, a közelítés és kiszállítás eszkö-
zei, darus gépkocsik, rakodógépek,
kérgező és hasító gépek, kötélpályák,
valamint az útépítés alapgépei.

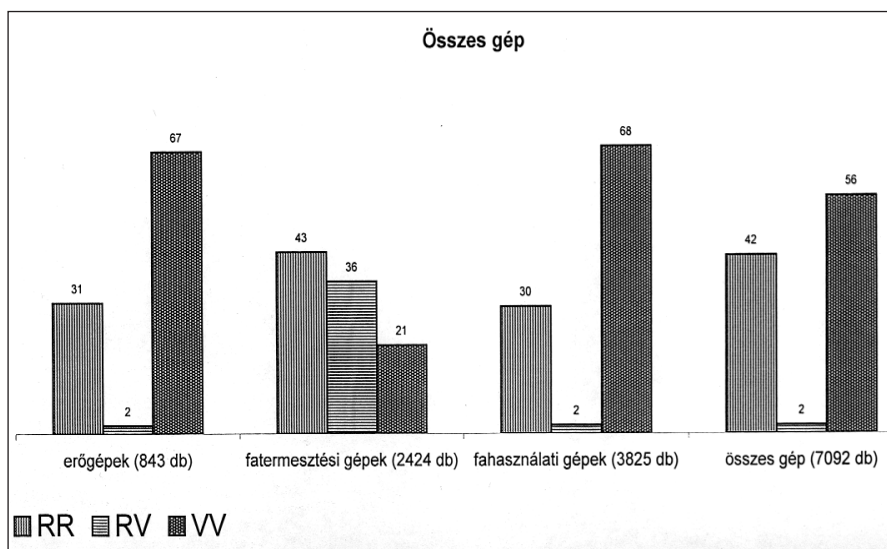
A kimutatás alapján az állami szektor
a nagy értékű eszközöknek 92 százalé-
kát birtokolja, melyből 21 százalékot
vállalkozásba adva működtet.

A jövőben e mutatók feltehetően to-
vább billennek az állami szektor javára,
mivel az olcsó MTZ és Zetor traktorok
kiöregedésével – melyek aránya az uni-
verzális traktorok között 72 százalék –
az erőgépek nagy része már nagyértékű
gép lesz (Valtra/Valmet, Magnum,
Steyer stb.).

A 3. sz. melléklet a viszonylag olcsó
motorfűrészek nélküli eszközpark átlag-
os korát mutatja be tulajdonlás és üze-
meltetés szerint. E tekintetben a kép
gépcsoportonként vizsgálva ugyan nem
mutat azonos trendet, de ennek ellené-
re a diagramból két alapvető következtetés
biztonsággal levonható. Az eszköz-
ök átlagos életkora meglehetősen ma-

gas, aminek következtében az erdőgaz-
dálkodás műszaki színvonala, valamint
a termelés biztonsága a kívánatostól el-
marad. Másrészt a részvénytársasági fi-
nanszírozású (RR és RV) gépek átlagos
kora jóval alacsonyabb a vállalkozói
kör gépeinél, ami ez utóbbiak tőkesze-
génységére utal.

Fentiek alapján úgy tűnik, hogy a
termelés biztonsága érdekében az álla-
mi szektor egy stratégiai gépparkot (a
nagy értékű eszközökön túl sok erőgé-
pet is) birtokol, melyet ma jórészt saját
maga is üzemeltet. A jövőt illetően a
vállalkozói üzemeltetés (RV) aránya fel-
tehetően tovább fog növekedni, de ez –
a tulajdonjogból kifolyólag – az állami
szektor működésének biztonságát nem
fogja veszélyeztetni. A részvénytársasá-
gi tulajdonú és vállalkozói üzemelteté-
sű struktúra az adott körülmények kö-

1. sz. melléklet. Erdőgazdálkodásban foglalkoztatott gépcsoportok százalékos megoszlása tulajdonlás és üzemeltetés szerint